Ex vetusta admodum icone Constantinopoli olim depicta

F. F. [illegible]

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΙΩΑΝΝΟΥ
ΑΡΧΙΕΠ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ ΠΑΝΤΑ.

SANCTI PATRIS NOSTRI

JOANNIS CHRYSOSTOMI
ARCHIEPISCOPI
CONSTANTINOPOLITANI
OPERA OMNIA

QUÆ EXSTANT,

VEL QUÆ EJUS NOMINE CIRCUMFERUNTUR,

Ad Mſſ. Codices Gallicanos, Vaticanos, Anglicanos, Germanicoſque; necnon ad Savilianam & Frontonianam Editiones caſtigata, innumeris aucta: nova Interpretatione ubi opus erat, Præfationibus, Monitis, Notis, variis Lectionibus illuſtrata, nova Sancti Doctoris vita, Appendicibus, Onomaſtico & copioſiſſimis Indicibus locupletata.

Opera & ſtudio D. BERNARDI DE MONTFAUCON, *Monachi Ordinis Sancti Benedicti e Congregatione S. Mauri, opem ferentibus aliis ex eodem Sodalitio Monachis.*

TOMUS PRIMUS.

PARISIIS.

Sumtibus {
LUDOVICI GUERIN, ſub ſigno S. Thomæ Aquinatis.
CAROLI ROBUSTEL, ſub ſigno Palmæ.
JOANNIS & JOSEPHI BARBOU, ſub ſigno Ciconiarum.
GUILLELMI DESPREZ Typog. Regii, & JOANNIS DESESSARTZ, ſub ſignis S. Proſperi, & trium Virtutum.
} viâ Jacobæâ.

M. DCC. XVIII.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA

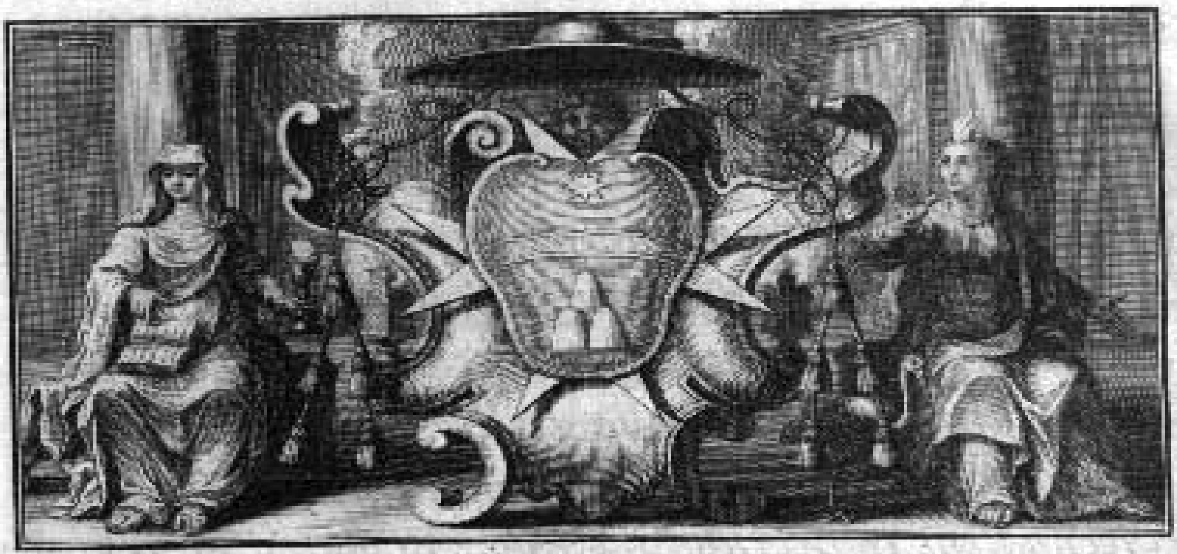

ILLUSTRISSIMO ET EXCELLENTISSIMO

ALEXANDRO ALBANO

EQUITI ORDINIS HIEROSOLYMITANI.

MAGNO BAIULATUS ARMENIÆ PRIORI.

Sanctiſſimi Domini noſtri D. Clementis Papæ XI. fratris filio.

Sancti Joannis Chrysostomi *opera ut tibi*, Vir Præstantissime, *nuncuparem, non una me cauſa impulit: ad hujuſmodi obſequium tibi præſtandum me publica movebat fama, qua totum per orbem Chriſtianum, quaſi artium & diſciplinarum omnium cultor eximius celebraris. Ut enim omnes ubique prædicant, unoque ore profitentur univerſi, a primo juventutis flore apud te ſemper virtutis, quam ætatis fuit curſus celerior. Non ludis & jocis puer, non ſcurrilibus negotiis adoleſcens, non inanibus vitæ oblectamentis adoleſcentiam prætergreſſus operam dediſti. Sed eam, quam alii longo annorum curriculo adipiſcuntur maturitatem atque ſapien-*

PRÆFATIO.

DIU expetitam S. Joannis Chryſoſtomi Operum omnium Editionem à multis jam annis paramus: neque enim poterat res, tam operoſa, tam ampla modico temporis curriculo concinnari. Bibliotheca ſunt, non liber, tanti Doctoris Opuſcula, Commentaria, Epiſtolæ. Ea vero non uno in loco ſimul collecta comparent in Bibliothecis Manuſcriptorum, quod in aliorum Scriptorum operibus ſæpe contingit; ſed undique diſperſa carpere & colligere eſt opus: acciditque non ſemel, ut cum omnes Europæ Bibliothecas in caſſum percurreris, in angulo tandem ea, quæ diu exquiſieras, deprehendantur. Id quantivis laboris ſit, libenter ſuſcipitur, quando de Joanne Chryſoſtomo agitur, tanto doctore, oratore ſummo, qui rem Chriſtianam plus, quam alii omnes, tum qui præceſſerunt, tum qui poſt illum floruerunt, eloquentiæ ornamentis decoravit. Is à puero divinis humaniſque literis operam dedit: a Libanioque inſtitutus tantum profecit, ut in extremis agens Libanius profeſſus ſit, ſe Joannem ſibi ſucceſſorem deſtinaturum, niſi is ſibi a Chriſtianis abreptus fuiſſet. Forum forenſeſque cauſas tantiſper ſectatus, brevi a cœpto reſilit, ac Chriſtianæ prorſus diſciplinæ, ſeveriorique vitæ inſtituto ſe totum dedidit; ut in ejus vita ad calcem Operum accurate, quantum fas erit, adornanda, pluribus narrabitur. Juvenis adhuc eximia dedit ingenii ſpecimina; Parænefes nempe ad Theodorum lapſum, libros ad Demetrium, ad Stelechium, ad Stagirium & ad alios: quæ opuſcula præclarum referunt oratorem: limatiores ſunt libri de Sacerdotio, in iiſque deprehendimus Chryſoſtomum Chryſoſtomo eloquentiorem. His veluti præludiis ad orandi munus ſe comparabat Joannes: qui Presbyter Antiochiæ annis duodecim; Epiſcopus Conſtantinopoli quinque ſexve annis, a concionandi officio nunquam deſtitit, inque ſui admirationem totam rapuit Orientem. Paratus, imparatus accederet, omnia ipſi prona erant, eo ſemper dicendi genere uſus, quod majore ad perſuadendum momento futurum eſſet. Ejus orandi ratio plus habet nativæ elegantiæ, quam artificioſæ diligentiæ: ſicubi arte utitur, ita eam temperat, ut lateat ſemper artificium & quadrandæ orationis induſtria. Expedita & profluente verborum copia loquitur, concinnitatis leporiſque plena; ut mirifice ipſi competat illud Homericum,

Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.

Perſpicuitate nemini concedit, niſi fortaſſe omnes ſuperet. Inventione, quæ ex ingenii felicitate naſcitur, univerſos quotquot hactenus fuere oratores longe retro relinquit. Inexſpectatis ille modis rem propoſitam vertit, & qua via nemo divinaſſet ad ſcopum tendit; idque ita libere expediteque, ut re perſpecta putes eum nulla alia poſſe via, nullo curſu feliciore ad deſtinatum pergere finem. Verum quia nihil natura gignit omni ex parte perfectum, nihil ars profert omnibus abſolutum partibus & numeris; unum fortaſſe erit, quod in Oratore noſtro reprehendas; troporum nempe ac ſimilitudinum frequentiam, qua ad nauſeam uſque redundat oratio. Sed id vitii ævo potius Chryſoſtomi quam Chryſoſtomo adſcribas: quandoquidem ille, tali concionandi genere uſus, omnium ſibi conciliavit exiſtimationem, gratam concionis admurmurationem, plauſus perpetuos, ac plerumque, ut ille ait, importunos; aureique oris ideo nomen ſortitus eſt. Audi Suidam: *Martyrum conciones expedita & extemporali declamatione admodum auxit. Lingua ejus Nili catadupa profluente dicendi copia ſuperabat. Nemo unquam tantis eloquentiæ & ubertatis divitiis exornatus fuit: ſolus itaque aureum divinumque nomen ſine labe ſortitus eſt.* Hæc Vete-

INDEX
OPERUM S. JOANNIS CHRYSOSTOMI,
QUÆ IN PRIMO TOMO CONTINENTUR.

† *Hæc nota ea indicat Opera, quæ vel inedita hactenus, vel peregrinis in locis edita, in hanc editionem acceſſerunt.*

* *Hæc vero illa, quæ a Savilio edita, in Morelli editione non exſtabant.*

1. AD Theodorum lapſum I. pag. 1. Savil. T. 6. p. 60. Morel. T. 4. p. 545. Editionis anni 1636.
2. Ad Theodorum lapſum II. p. 35. Savil. T. 6. p. 55. Morel. T. 4. p. 584.
3. Adverſus oppugnatores vitæ Monaſticæ I. p. 44. Sav. T. 6. p. 161. Mor. T. 4. p. 359.
4. Adverſus oppugnatores vitæ Monaſticæ ad infidelem patrem II. p. 57. Savil. T. 6. p. 170. Morel. T. 4. p. 471.
5. Adverſus oppugnatores vitæ Monaſticæ ad fidelem patrem III. pag. 75. Savil. T. 6. p. 184. Morel. T. 4. p. 396.
6. Comparatio Regis & Monachi p. 116. Savil. T. 7. p. 130. Morel. T. 4. p. 448.
7. Ad Demetrium de compunctione I. p. 122. Savil. T. 6. p. 138. Morel. T. 4. p. 98.
8. Ad Stelechium de compunctione II. p. 140. Savil. T. 6. p. 151. Morel. T. 4. p. 121.
9. Ad Stagirium a dæmone vexatum I. p. 154. Savil. T. 6. p. 84. Morel. T. 4. p. 137.
10. Ad Stagirium a dæmone vexatum II. p. 179. Savil. T. 6. p. 101. Morel. T. 4. p. 167.
11. Ad Stagirium a dæmone vexatum III. p. 204. Savil. T. 6. p. 120. Morel. T. 4. p. 197.
12. Contra eos qui ſubintroductas habent. p. 218. Savil. T. 6. p. 214. Morel. T. 4. p. 247.
13. Quod Regulares feminæ viris cohabitare non debeant. p. 248. Savil. T. 6. p. 230. Morel. T. 4. p. 225.
14. Liber de virginitate. p. 268. Savil. T. 6. p. 244. Morel. T. 4. p. 275.
15. Ad viduam juniorem I. p. 338. Savil. T. 6. p. 295. Morel. T. 4. p. 456.
16. Ad viduam juniorem II. p. 349. Savil. T. 6. p. 304. Morel. T. 4. p. 469.
17. De Sacerdotio I. p. 362. Savil. T. 6. p. 1. Morel. T. 4. p. 1.
18. De Sacerdotio II. p. 371. Savil. T. 6. p. 7. Morel. T. 4. p. 13.
19. De Sacerdotio III. p. 380. Savil. T. 6. p. 14. Morel. T. 4. p. 26.
20. De Sacerdotio IV. p. 401. Savil. T. 6. p. 30. Morel. T. 4. p. 53.
21. De Sacerdotio V. p. 415. Savil. T. 6. p. 40. Morel. T. 4. p. 71.
22. De Sacerdotio VI. p. 421. Savil. T. 6. p. 44. Morel. T. 4. p. 79.
23. Cum Preſbyter fuit ordinatus, Homilia p. 436. Savil. T. 6. p. 443. Mor. T. 4. p. 834.
24. De Incomprehenſibili contra Anomœos I. p. 444. Sav. T. 6. p. 389. Mor. T. 1. p. 294.
25. De Incomprehenſibili contra Anomœos II. p. 451. Savil. T. 6. p. 395. Mor. T. 1. p. 302.
26. De Incomprehenſibili contra Anomœos III. p. 462. Savil. T. 6. p. 402. Morel. T. 1. p. 316.
27. De Incomprehenſibili contra Anomœos IV. p. 471. Savil. T. 6. p. 409. Morel. T. 1. p. 327.
28. De Incomprehenſibili contra Anomœos V. p. 480. Savil. T. 6. p. 416. Morel. T. 1. p. 337.
29. De S. Philogonio contra Anomœos VI. p. 492. Savil. T. 5. p. 505. Mor. T. 1. p. 351.
30. De conſubſtantiali contra Anomœos VII. p. 501. Savil. T. 6. p. 425. Mor. T. 1. p. 360.
31. De petitione filiorum Zebedæi contra Anomœos VIII. p. 513. Savil. T. 5. pag. 206. Morel. T. 1. p. 374.
32. In Quatriduanum Lazarum de Chriſti precibus contra Anomœos IX. p. 525. Savil. T. 5. p. 271. Morel. T. 5. p. 146.
33. De Chriſti precibus contra Anomœos X. p. 529. Savil. T. 6. p. 714. Morel. T. 5. p. 595.

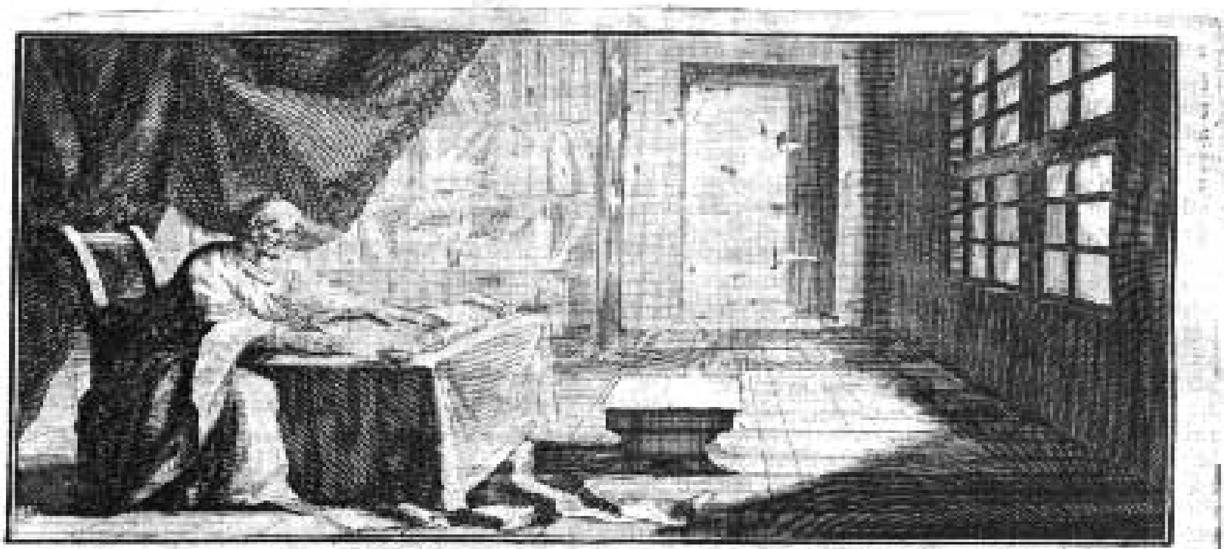

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ

ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ,

[a] ΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΙΝΕΤΙΚΟΣ

εἰς Θεόδωρον ἐκπεσόντα.

ΤΙΣ δώσει τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς μου πηγὴν δακρύων; εὔκαιρον καὶ ἐμοὶ νῦν εἰπεῖν, καὶ πολλῷ μᾶλλον ἢ τῷ προφήτῃ τότε ἐκείνῳ. Εἰ γὰρ καὶ μὴ πόλεις πολλὰς, μηδὲ ἔθνη ὁλόκληρα ἔχω πενθεῖν, ἀλλὰ πολλῶν ἐθνῶν ψυχὴν [b] ἀντιξίαν, μᾶλλον δὲ καὶ τιμιωτέραν. Καὶ γὰρ εἰ κρείττων εἷς ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἢ μυρίοι παράνομοι, κρείττων ἄρα καὶ σὺ πρότερον ἦσθα τῶν μυριάδων τῶν Ἰουδαϊκῶν. Ὥστε οὐδεὶς ἄν με μέμψαιτο νῦν, εἰ καὶ θρήνους τῶν ἐν τῷ προφήτῃ κειμένων πλείονας ἀναγράψαιμι, καὶ σφοδροτέρους ἐπιδείξαιμι ὀδυρμούς. Οὐ γὰρ πόλεως πενθῶ [c] κατασκαφὴν, οὐδὲ πονηρῶν αἰχμαλωσίαν ἀνδρῶν, ἀλλὰ ψυχῆς ἐρήμωσιν ἱερᾶς, καὶ ναοῦ χριστοφόρου καθαίρεσιν καὶ ἀφανισμόν. Τὸν γὰρ κόσμον τῆς διανοίας τῆς σῆς, ὃν κατέφλεξεν ὁ διάβολος νῦν, εἴ τις ὅτε ἤκμαζεν ᾔδει καλῶς, οὐκ ἂν ἐπέπληξε τοῖς θρήνοις ἐπιχεόμενος τῷ προφήτῃ, καὶ ἀκούων, ὅτι χεῖρες βαρβαρικαὶ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ἐμίαναν, [d] καὶ πῦρ ἐπαφεῖσαι πάντα κατέκαυσαν, τὰ Χερουβὶμ, τὴν κιβωτὸν, τὸ ἱλαστήριον, τὰς πλάκας τὰς λιθίνας, τὴν στάμνον τὴν χρυσῆν· αὕτη γὰρ αὕτη ἡ συμφορὰ χαλεπωτέρα ἐκείνης, ὅσῳ καὶ πολλῷ τιμιώτερα ἐκείνων

SANCTI PATRIS NOSTRI

JOANNIS

CHRYSOSTOMI

Archiepiſcopi Conſtantinopolitani,

PARÆNESIS ſive ADHORTATIO

ad Theodorum lapſum.

A QUIS dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum? Jer. 9. 1. Id longe opportunius nunc dicam, quam ille quondam Propheta. Licet enim non urbes plurimæ, non gentes integræ deplorandæ mihi ſint; at animam deſleo hujuſmodi nationibus dignitate parem, imo B etiam precioſiorem. Nam ſi vel unus qui voluntatem Dei faciat, ſexcentis impiis melior eſt, ſane tu melior antea eras innumeris illis Judæorum millibus. Quamobrem nemo mihi vitio vertat, quod fletum aſſumam longe majorem, luctumque acerbiorem, quam ille Propheta litteris dederit. Non enim urbem everſam lugeo, non improborum hominum captivitatem: ſed animæ ſacræ vaſtitatem, ac Chriſtiferi templi excidium atque ruinam. Si quis enim ornatum mentis tuæ, quem nunc exuſſit diabolus, cum ſplendore fulgeret probe noverit, annon increpitat & Prophetæ luctus uſurpet, ſi nempe audierit C barbaras manus ſancta ſanctorum polluiſſe, & ſubjectis ignibus omnia combuſſiſſe, Cherubim, arcam, propitiatorium, lapideas tabulas, urnam auream? Hæc ſiquidem, hæc calamitas tanto illa acerbior eſt, quanto precioſiora illis

[a] In hac emendanda Paræneſi uſi ſumus quinque Codicibus Regiis & quatuor Colbertinis. Unus Regius & duo Colbertini habent, [illegible]. Alius Colbertinus, [illegible]. Alii ut in textu. Savilius, [illegible]. Quod autem hæc Paræneſis ſecunda ponatur in Edit. Saviliana, errore accidiſſe monetur in ultima ejuſdem Editionis. Vide in Monito ſupra.

[b] Savil. & Colb. unus, [illegible]. Sed cæteri alii MSS. & Edit. Morel. [illegible] lectio tamen dubio non ſpernenda. Paulo ante verbis Savil. & duo MSS. [illegible] habent [illegible]. Sed hoc in aliis deſideratur.

A vita & gloria æterna excidiſſe, majus eſt pœna, quam ipſa gehenna. 17. b. c. 19. b.
Vita bona & fides ſimul requiruntur. 51. e.
Vita non [illegible] data eſt, [illegible] vitæ cauſa. 719. d.
Vita mutanda & a prima ætate corrigenda. 220. b.
Vita præclara [illegible], quam [illegible]. 87. b.
Unio Dei [illegible] non ſemper in hac vita [illegible] inimicitiæ. 81. b.
Urbes Diſcipulorum [illegible]. 327. b.
Unguenta corporibus [illegible] in iſto tempore Chryſoſtomi. 718. e. [illegible] Chryſoſtomus. 718. d. e.
Unigenitus [illegible] videbit Deum. 475. a. Unigenitus Filius. ibid. Unigeniti gloria. 510. 542. d. 545. e. 548. et ejus divinitas. 255. b. Unigeniti gloriam, [illegible] Chryſoſtomus. 505. e.
Unigeniti vox uſi Filio Dei competit. 476. a. b.
Unigenitus. *Vide Filius.*
Voluntatis propoſitio [illegible] efficitur. 83. a.
Voluntatis [illegible] per hæc verba, *Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu*, [illegible], alia Patris, alia Filii [illegible] humanitatem. 322. a.
Voluntatem Dei qui facit [illegible]. 21. b.
Voluptas quæ 77. b. ſenſibilis illa quam brevis. 73. b. *& ſeqq.*
Voluptas ex libidine, quam turpis, brevis & moleſta. 75. d. Voluptas ſenſuum quæ. 75. a. Voluptates [illegible] & [illegible]. 55. a.
Voluptas quam diſſicile [illegible]. 225. a. Voluptas temporaria, dolor inde conſequens perpetuus. 724. a.
Voluptas pura & ſolida quæ. 158. a.
Voluptati [illegible] philoſophantur. 158. b. c.
Urbanus Ebronx [illegible] Monachorum [illegible] progreſſus facit. 28. c. d. [illegible]. 28. c. 29. Voluptas & [illegible]. 29. a. & [illegible]. 29. c. d.
Uxor divitis [illegible] viro [illegible]. 313. e. Uxor pauper vel dives, quanta patitur. 313. b.
Uxor [illegible] in Geneſi vocatur, quæ impedit. 307. a. [illegible] 308. b.
Uxores [illegible] viro placere [illegible] & cura. 328. d. e. Uxor quæ [illegible] viro commiſſa eſt, [illegible], ſi illa adhiberet. 328. b.
Uxores [illegible], non habent quid [illegible]. 327. d. e.
Uxor calamitatum viri particeps. 176. e.
Uxor Imperatoris [illegible] abjectam [illegible]. 144. b.
Uxor Theodori, qui imperium affectavit & [illegible], in penuria degit. 343. a.

X

Xenodochia [illegible] quæ [illegible]. 225. b.
Xenophontis [illegible]. 230. a.
Xerxes Darii filius & ſucceſſor. 643. a.

Z

Zacharias pater Joannis [illegible] occiſus. 424. b. [illegible] ibid.
Zacchæi pœnitentia in exemplum adducitur. 400. a.
Zelotypiæ lex [illegible]. 625.
Zelotypiæ malum. 301. 522. e. 320. ejus deſcriptio. *ibid. &* 323. 524.
Zelus Dei [illegible]. 238. a.
Zeno [illegible], quæ [illegible]. 633. a.

FINIS.

EXCUDEBAT GUILLELMUS DESPREZ TYPOGRAPHUS REGIUS
M. DCC. XVIII.

Errata Tomi primi.

IN Præf. p. 4. lin. 28. *lege* [illegible]
Pag. 49. [illegible] *lege* [illegible]
P. 124. e. lin. 2. *lege* [illegible]
P. 151. a. lin. 5. *lege* [illegible]
P. 140. ad marg. *lege* [illegible]
P. 155. a. lin. 6. *lege* [illegible]
P. 184. d. lin. 7. *lege* [illegible]
P. 170. d. lin. 9. *lege* [illegible]
P. 200. e. lin. 5. *lege* [illegible]
P. 208. e. lin. 11. *lege*, Deus enim [illegible] *faciem humanam*, ſed &c.
P. 401. lin. 5. *lege* [illegible]
P. 442. lin. 10. *interpretationem ſic reſtitue*; qui Deus aſcendiſſet in cœlum, & adhuc ſuperius cœlum pervaſiſſet; [illegible] pertigiſſet, [illegible]
P. 471. d. lin. 4. *lege* [illegible]
P. 586. lin. 15. *lege* in [illegible]
P. 599. b. lin. ult. *lege* [illegible]

APPROBATIO.

EX mandato Illuſtriſſimi Galliarum Cancellarii, Ego infra ſcriptus Lector & Profeſſor Regius Græcarum Literarum, itemque Galliæ, necnon Regiæ Inſcriptionum ac liberalium Diſciplinarum Academiæ ſocius, legi duo prima Volumina magni illius & pene immenſi Operis, quod inſcribitur, *Sancti Joannis Chryſoſtomi Archiepiſcopi Conſtantinopolitani Opera omnia Græcè & Latinè... Opera & ſtudio D. Bernardi de Montfaucon Monachi Benedictini e Congregatione ſancti Mauri, &c.* Et cum duas hiſce primas partes concinnatoris ſui indefeſſa induſtria, felici ſagacitate, accurato ac limato judicio, exquiſita reconditaque doctrina digniſſimas eſſe cenſui; tum univerſum Opus, & glorioſiſſimum Galliæ, & Orbi toti, ſive literato, ſive Chriſtiano, longe utiliſſimum fore judicavi. Lutet. Pariſ. Idib. Nov. Anno M. DCC. XVII.

GUILLELMUS MASSIEU.

PRIVILEGE DU ROY.

LOUIS PAR LA GRACE DE DIEU ROY DE FRANCE ET DE NAVARRE; A nos amez & feaux Conſeillers les Gens tenant nos Cours de Parlement, Maîtres des Requêtes ordinaires de nôtre Hôtel, Grand Conſeil, Prevôt de Paris, Baillifs, Senechaux, leurs Lieutenans Civils, & autres nos Juſticiers qu'il appartiendra; Salut. Nôtre bien amé CHARLES ROBUSTEL Libraire à Paris Nous a fait remontrer qu'il a entrepris l'impreſſion des Oeuvres de S. Jean Chry-